

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM
MATEŘSKÉ ŠKOLY
2024-2025

Vypracovala:

Dagmar Vaňková

V Liberci dne 31. 8. 2024

Minimální preventivní program MŠ

- I. Legislativní rámec MPP
- II. Charakteristika školy a identifikace možných rizik
- III. Minimální preventivní program
- IV. Cíle MPP
- V. Spolupráce se sociálními partnery
- VI. Hodnocení MPP

I. Legislativní rámec MPP

Minimální preventivní program MŠ při nemocnici, Liberec, se opírá o:

- Školský zákon č. 561/2004 Sb.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. VÚP Praha, 2004 v platném znění
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č.j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j. 24246/2008-6
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j. 14423/99-22
- Příručka a metodické doporučení pro pedagogické pracovníky „Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole – doporučené postupy pro pracovníky škol“
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhl. č. 116/2011 Sb.
- Vyhláška MŠMT ČR č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků, studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhl. č. 147/2011 Sb.
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí ve školách a školských zařízeních, č.j. 37014/2005-25
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané čj. 25884/2003-24
- Vyhláška č.271/2021Sb., kterou se mění vyhláška č.14/2005 Sb.

II. Charakteristika školy a identifikace možných rizik

Mateřská škola při nemocnici, Liberec, je typem MŠ při zdravotnickém zařízení. Žáky školy se stávají děti předškolního věku hospitalizované na dětském nebo JIP+ oddělení Krajské nemocnice Liberec, KNL, a.s. Jsou zde hospitalizovány děti z městských sídlišť, rodinné zástavby, včetně dětí z celého Libereckého kraje. Setkávají se děti s poruchami učení, chování, různě postižené, děti jiných národností a děti s různými zdravotními problémy. V MŠ pracují dvě učitelky MŠ, obě speciální pedagožky, a to ve dvousměnném provozu v časovém rozmezí 6.45–18.00 hod. (Po–Pá). Kapacita MŠ je 25 dětí. Vzdělávací činnost probíhá jak ve třídě (herně) MŠ, tak na lůžku a je vždy přísně individualizovaná, respektující aktuální zdravotní stav dítěte i další SVP dítěte. Třída (herna) mateřské školy je umístěna ve 2. poschodí Pavilonu péče o matku a dítě KNL, a.s., stejně jako dětské pokoje, ve kterých vzdělávání probíhá. U vchodu na dětské oddělení je umístěna recepce, kde se ohlašují návštěvy. Vstup na oddělení JIP+ je zajištěn recepcí a bezpečnostními dveřmi s telefonem a dálkovým ovládáním otevírání, které obsluhuje zdravotnický personál. Vybavení všech oddělení nemocnice a třídy MŠ (herny) odpovídá nej přísnějším bezpečnostním a hygienickým předpisům.

Identifikace rizik:

Prevence intolerance, šikany, rasismu a xenofobie

Ve třídě (herně) MŠ se sejdou děti s nejrůznějšími SVP, s rozličným sociokulturním zázemím s různým stupněm zdravotního oslabení, děti-cizinci s OMJ . Vždy jsou pedagogy vedeny k toleranci odlišnosti druhého, k respektu k jeho právům a potřebám, k pomoci potřebnému a soucítění s bolestí druhého. Šikanu eliminujeme dodržováním pravidel soužití -

Pravidla pro odkrytí šikany a jejich řešení:

- rozkrytí šikany
- vhodný způsob nápravy: rozhovor s dítětem, které ubližuje, zavedení ochran. režimu, práce se skupinkou

Prevence vandalismu

Nejen ve třídě (herně) MŠ, ale ve všech prostorách, kde se děti během pobytu v nemocnici pohybují, je pedagogy kladen důraz na udržování pořádku a čistoty prostředí. Učitelky vedou děti k péči o své vlastní i svěřené věci a respektu k vlastnictví druhých. Pracovními a výtvarnými činnostmi je utvářen vztah k práci a umění, a jejich produktům.

Prevence onemocnění

Pobyt dítěte v nemocnici nabízí řadu možností k poukázání na vztah péče o zdraví a kvality života (možnost hrát si, chodit ven, být se svými blízkými). Učitelky MŠ kladou důraz na vlastní aktivitu dítěte v péči o své zdraví, a to nácvikem hygienických návyků všeobecně i specifických dovedností, nutných pro zvládnutí léčby specifických onemocnění. Rovněž posilují vůli nemocného dítěte spolupracovat se zdravotnickým personálem v zájmu zlepšení svého zdravotního stavu.

Pedagog v MŠ při nemocnici vždy zdůrazňuje význam pitného režimu a kvality stravy pro brzké uzdravení a udržení zdraví.

Aktivně seznamuje děti s novými typy infekčních onemocnění – rizika přenosu, ochrana zdraví svého i blízkých. Učitelky MŠ zachovávají klid, děti zbytečně nestraší a teprve podle věku a zralosti dítěte zacházejí do větších podrobností. Za všech okolností nepřenáší nejistotu na děti.

Ve škole při nemocnici má učitelka MŠ často příležitost ovlivnit svým přístupem k dítěti a prací s ním rodiče dítěte (hospitalizovaného spolu s dítětem nebo přicházejícího na návštěvu), což je z hlediska dlouhodobosti a soustavnosti preventivního působení velmi přínosné.

Prevence úrazu

Učitelky MŠ neustále děti vedou k minimalizování rizik při sportu i při hře ve volném čase. Zdůrazňují nutnost používání bezpečnostních prvků (reflexní značení oblečení, batohů, školních aktovek...)

Používání bezpečnostních pomůcek při sportovních aktivitách (na kole, koloběžce, bruslích, na lyžích...)

Zdůrazňování, opakování, upevňování pravidel silničního provozu v rámci teoretické přípravy.

Umění realisticky odhadnout své síly, nepřeceňovat se ani nepodceňovat, je prevencí úrazů, ale i posílení vůči stresům, neúspěchům a pádům, které mohou v budoucnu vést k nevhodným řešením – agresí, drogami, alkoholem, patologickými stravovacími návyky.

Prevence návykového chování

Učitelky varují děti především, co je ohrožuje: alkohol, kouření, nadměrné sledování televize, počítačové hry, drogy. Seznamují děti s nebezpečím pohozených věcí – inj. stříkačky, lékovky, plechovky. Do nemocnice v poslední době někdy vybavují rodiče již předškolní děti tablety, v dobré víře, že jim hra s digitálním zařízením pomůže ukrátkat a zpříjemnit čas strávený na lůžku. Často jsou učitelky svědky situace, kdy rodič sedí u lůžka nemocného dítěte a pracuje na notebooku, či telefonuje z mobilu, nebo surfuje na internetu a dítě sleduje

televizní pořady nebo filmy na DVD (televizní obrazovka je běžným vybavením dětských pokojů v nemocnici.) Rodiče si často neuvědomují, že v raném dětství může vzniknout závislost na digitálních hrách, či sledování televizní obrazovky velmi rychle. Učitelky MŠ nabízejí dětem lákavé činnosti, které rozvíjejí schopnosti a vědomosti přirozenou cestou, v přirozeném, nikoli virtuálním světě. Přínosy takových činností a přínosy interakce dítěte s dospělým při hře a učení vysvětlují učitelky rovněž rodičům hospitalizovaných dětí.

Prevence domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, ohrožování života a mravní výchovy dětí

Pedagogové MŠ při nemocnici se nezdálo setkávat s případy, kdy je dítě hospitalizováno se zraněními, která zakládají důvod pro podezření z týrání, či zneužívání dítěte. Je to právě učitelka MŠ, která svým citlivým a profesionálním přístupem dokáže ošetřujícímu lékaři, potažmo OSPODU, poskytnout důležité informace založené na cíleném pozorování dítěte a jeho interakcí s rodičem, či prarodičem, a získané při přirozeném rozhovoru s předškolním dítětem, či jeho rodičem, prarodičem.

Učitelky vedou děti, aby se v případě ohrožení uměly obrátit na osoby, kterým důvěřují.

Sebedůvěra

Přiměřené vědomí vlastní důvěry v sebe je silným ochranným mechanismem. Umění říci NE je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj. Dítě nebude umět říci NE pokusům o různé manipulace nebo drogovému pokušení, pokud nemá příležitost k vyjádření nesouhlasu, pokud je umlčováno dospělým.

III. Minimální preventivní program

- klademe důraz na svobodu, zachovávání pravidel, spoluúčast, spolupráci
- respektujeme potřeby dětí, rozvíjíme komunikaci a vzájemně spolupracujeme (učitelky, děti, rodiče, zdravotníci)
- preventivní působení má výchovně vzdělávací charakter (např. není dobré sbírat vše, co najdeme, brát si, co mi kdo dává...)
- u dětí posilujeme sebevědomí, sebeúctu, úctu ke kamarádům, snažíme se o klidnější řešení konfliktů mezi dětmi, vedeme děti k toleranci odlišnosti druhých, k pomoci potřebnému
- na základě zkušeností hledáme co nejefektivnější cesty vedoucí ke zkvalitnění pozitivního vlivu na děti

IV. Cíle MPP jsou především

- ve výchově ke zdravému životnímu stylu, podněcování a uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví (hygien. návyky, pitný režim, pobyt venku...), životní prostředí a respektu k vlastnictví druhých
- ve vytváření životních hodnot bez násilí, diskriminace
- v posilování duševní odolnosti vůči stresu a negativním zážitkům
- v předávání informací dětem z oblasti návykových látek a návykového chování (DVD, TV, mobily, notebooky...) a zdravého stravování (ovoce, zelenina, nesyčené a přeslazené nápoje...)
- v posilování pozitivního sociálního klimatu
- v seznamování dětí s kulturními odlišnostmi

Cílem prevence je vést děti ke správným postojům vůči zátěžím a problémům a zvýšení odolnosti dětí vůči sociálně-patologickým vlivům.

Potřebné je zvyšování informovanosti pedagogů v oblasti prevence rizikového chování (individ. proškolení).

Cíle MPP jsou v souladu s dílčími úkoly.

Cílové skupiny v naší MŠ:

- děti s akutními i chronickými zdravotními problémy, zdravotně oslabené
- děti se specifickými vzdělávacími potřebami
- děti, které rizikové chování vykazují
- děti s odlišným kulturním zázemím
- děti s OMJ

Zásady prevence:

- individuální práce s dětmi
- aktivní zapojení učitelů, úzký kontakt s rodiči
- stanovená pravidla chování
- vzdělávání v oblasti zdravého životního stylu
- vyhranění negativního vztahu k návykovým látkám
- komunikace mezi učitelkou, dětmi, rodiči
- učíme používat slovo „NE“
- učíme děti znát svoji adresu bydliště, telef. čísla IZS
- podpora aktivní komunikace mezi rodiči (dětmi) s OMJ a lékaři (zdravotnickým personálem)
- usnadnit rodičům i dětem s OMJ orientaci v nemocničním prostředí

Základním principem je osvojování základních kompetencí, které vedou u dětí ke vzájemné spolupráci a respektu.

Kompetence:

1. Sociální a personální – dítě dětským způsobem projevuje citlivost, ohleduplnost, pomáhá slabším
2. Řešení problémů – dítě chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale jejich včasné a uvážlivé řešení je výhodou
3. Činnostní a občanské – uvědomuje si práva svá a práva druhých, učí se je hájit a respektovat

Obsah preventivních aktivit vychází ze vzdělávacích oblastí RVP PV:

1. Dítě a jeho tělo – cílem je vytvářet zdravé životní návyky, postoje a celkovou pohodu dítěte
2. Dítě, ten druhý a společnost – ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi a dospělými, vytváření povědomí o mezilidských a morálních hodnotách
3. Dítě a jeho psychika – podpora psych. zdatnosti a odolnosti, duševní pohody a důvěry ve vlastní schopnosti. Cílem je vytvářet příležitosti pro rozvoj intelektu, jazyků, řeči, citů , vůle...
4. Dítě a svět – rozvíjení povědomí dítěte o světě, vlivu člověka na životní prostředí. Cílem je vnímání rozmanitosti světa , přírody a vést děti k bezpečnému chování

K dosažení cílů využívají učitelky MŠ především metody pozorování, rozhovoru, hry, dramatizace, výtvarné, pracovní a hudební činnosti

Prostředky využívané k naplnění cíle:

- prožitkové učení (příběhy a modelové situace přiměřené věku dítěte)
- kolektivní hra
- nácvik a dodržování hygienických návyků
- tvořivé činnosti
- spoluvytváření, stanovení a reflexe společných základních pravidel
- poskytování dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykové přípravy v rámci běžné činnosti

Neúčinná prevence:

- zastrahování
- citové apely
- potlačování diskuze
- znevažování osobních postojů dítěte a nerespektování jeho názorů

V. Spolupráce se sociálními partnery

1. Krajská nemocnice Liberec, a.s.
2. SPC pro ZRAK, Liberec (ostatní SPC v LK)
3. Pedagogicko-psychologické poradny LK
4. Magistrát města Liberce – OSPOD
5. Policie ČR

VI. Hodnocení MPP

Hodnocení aktivit prevence sociálně patologických jevů a jejich úspěšnosti je pravidelnou součástí pedagogických rad pracovníků MŠ při nemocnici, Liberec.

V Liberci 31. 8. 2024

Zpracovala:

Dagmar Vaňková

garant MPP MŠ při nemocnici, Liberec